

XX Congrès Mondial UISPP – Timișoara, 5–9 Septembre 2023 / THE 20th UISPP World Congress, Timișoara, 5–9 September 2023 / 20. svetski kongres Međunarodne unije za praistorijske i protoistorijske nauke (UISPP), Temišvar, 5–9. septembar 2023.

Međunarodna unija za praistorijske i protoistorijske nauke (UISPP) osnovana je u Bernu 1931. godine. Unija uključuje veliki broj stručnjaka iz različitih naučnih disciplina koje doprinose proučavanju prošlosti kao što su arheologija, antropologija, istorija, geografija, paleontologija, numizmatika, matematika, fizika, hemija itd. Od 1955. godine Unija postaje deo Međunarodnog saveta za filozofiju i humanističke nauke u okviru UNESKO-a. Cilj jeste promocija multidisciplinarnog pristupa u proučavanju dinamike i adaptacije ljudskih društava. Periodično se održavaju kongresi na kojima učestvuju preko 1.500 istraživača sa pet kontinenata kako bi podelili i predstavili svoje ideje i nove rezultate istraživanja.

Od 5. do 9. septembra Unija je održala XX kongres u Temišvaru, jednoj od evropskih prestonica kulture za 2023. godinu. Centralna tema ovogodišnjeg kongresa bila je *Interdisciplinarnost u arheologiji*. U okviru 21 tematske celine održana je 41 sesija posvećena određenim periodima ili specifičnim problemima i temama. Veliki broj tematskih celina i sesija bio je posvećen paleolitu, poput *Current research on the Upper Palaeolithic of Eurasia; Upper Paleolithic portable art in Europe; Discontinuity, Recycling and Unclassified pieces within knapping processes during the Lower and Middle Paleolithic; Characterizing changing technology, subsistence and settlement dynamics of the Middle Stone Age and Middle Paleolithic*. Manji broj tematskih grupa i sesija bio je posve-

ćen neolitu i eneolitu, kao što su *Dynamics of Neolithisation in the Banat and Neighboring Areas* i *Chalcolithisation* u okviru tematske celine *Neolithic Civilisation of the Mediterranean and Europe*, dok su druge obuhvatile teme koje se odnose na metalna doba – *Crafts and Craftsmanship in the Metal Ages* i *Interdisciplinarity in Prehistoric and Protohistoric Archaeometallurgy* u okviru tematske grupe *Metal Ages in Europe and the Mediterranean*. Pojedine tematske celine bile su osmišljene u skladu sa konkretnim pitanjima i problemima koji se odnose na društvene i ekonomske aspekte nezavisno od perioda. Održane su sesije posvećene umetnosti kao što su *Interdisciplinarity in the study of rock art: the use of new technologies to understand the artistic dynamics of past societies* i *Archaeoacoustics: a novel interdisciplinary way of studying the past*. O pogrebnim ritualima govorilo se u okviru dve sesije: *Re-Examining Mortuary Practices and Human Sacrifice through Interdisciplinary Advances* i *Mortuary Practices and Human Sacrifice in Prehistory and Protohistory in Eurasia*. Ova sesija obuhvatila je teme posvećene istraživanjima funerarnih praksi koja otkrivaju više o verovanjima i religijama praistorijskih zajednica, zatim ulozi koju pogrebni rituali imaju u stvaranju društvenih identiteta, kao i uticaju okoline ili drugih faktora na pogrebnu praksu itd. Na ovogodišnjem skupu neke od tema odnosile su se na sahranjivanje tokom različitih faza bronzanog doba na prostoru današnje Rumunije i Srbije, prostornoj organizaciji ili specifičnim sahranama iz perioda gvozdenog doba, poput tumula u Bugarskoj ili ratničkih grobova mlađeg gvozdenog doba u donjem Podunavlju, a u okviru sesije predstavljeni su i paleopatološki aspekti u praistoriji Rumunije. Takođe, na ovogo-

dišnjem skupu održane su i sesije posvećene istraživanjima iz oblasti antropologije – *What's new in (Paleo)anthropology? – Methodology, concepts and discoveries*, kao i arheometrije u okviru sesije *Archaeometry of prehistoric and protohistoric stone, metal, ceramics and glass*. Druge su se, pak, pozabavile pitanjima zaštite i promocije kulturnog nasleđa – *Prehistory and society: museums, education and media* ili *The Critical and Evolving Role of Preventive Archaeology in Creating Cultural Heritage Knowledge*.

Tematske celine i sesije organizovane su tako da obuhvate različite teme i interesovanja istraživača u skladu sa centralnom temom ovogodišnjeg kongresa. Istraživači su imali priliku da predstavljaju svoje ideje i rezultate istraživanja na osnovu kojih se moglo saznati više o tome na koji način se pojedinim problemima može pristupiti. Na kongresu su učestvovali i studenti master i doktorskih studija koji su takođe imali priliku da prikažu rezultate svojih istraživanja, ali isto tako dobiju vrlo korisne savete, komentare i sugestije koji mogu biti izuzetno važni kako za trenutna istraživanja tokom studija, tako i za neka naredna istraživanja u budućnosti. Diskusije i zaključna razmatranja koja su bila predviđena nakon završetka određenih sesija bili su veoma inspirativni, kao u slučaju sesije *Re-Examining Mortuary Practices and Human Sacrifice through Interdisciplinary Advances*. Učesnicima kongresa omogućena je i poseta Nacionalnom muzeju umetnosti u kom je i pri-

vremena postavka posvećena eneolitskoj kulturi Kukuteni – *The peak of European prehistoric art – Cucuteni Culture*. Izoženi su predmeti koji predstavljaju izuzetne primerke figuralne umetnosti, različite keramičke posude i kulturni predmeti koji su od posebnog značaja za ovu praistorijsku kulturu. Pored toga, učesnici su takođe imali priliku da vide zanimljive primerke paleolitske umetnosti u okviru postavke *Art and archetypes of the Ice Age*, dok je poslednji dan bio predviđen za obilazak Muzeja banatskog sela u Temišvaru.

Kongresi UISPP-a pružaju mogućnost da se sastanu istraživači iz celog sveta kako bi podelili svoje ideje i rezultate istraživanja koja inspirišu i navode na razmišljanja o primeni određenih metoda u rešavanju konkretnih pitanja, ili drugačijim pristupima pojedinim problemima koji bi doprineli razumevanju praistorijskih i protoistorijskih zajednica, njihovog ponašanja, organizacije, ekonomije ili religije i umetnosti. Za studenta master studija na Odeljenju za arheologiju Filozofskog fakulteta u Beogradu, učešće na UISPP kongresu predstavlja neprocenjivo iskustvo. Ostvarivanje kontakta sa kolegama iz različitih delova sveta, sticanje novih znanja i uvida u nove teme su od izuzetnog značaja za dalji napredak u istraživanjima različitih perioda.

Adrijana Čebedžić
Odeljenje za arheologiju,
Univerzitet u Beogradu
adrijana.cebedzic@gmail.com